

**UCHWAŁA NR XXVII/331/16  
RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE**

z dnia 8 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych  
i Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Szubin na rok 2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 roku poz. 446 i 1579) i art. 4<sup>1</sup> ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 roku poz. 478 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2-5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 roku poz. 224 ze zm.) oraz uchwały nr LII/413/14 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 28 października 2014 roku w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Szubin na lata 2014-2025 uchwała się co następuje:

**§ 1.** Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Szubin na 2017 rok w treści określonej w załączniku stanowiącym integralną część niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szubina.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady

**Remigiusz Kasprzak**

## **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017**

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych należą do zadań własnych gminy, a ich realizacja jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – co określają przepisy art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Stosowany w Polsce system rozwiązywania problemów alkoholowych sytuuje samorządy gminne jako jednostki odgrywające w nim kluczową rolę.

Niniejszy program uwzględnia zagadnienia i zadania zawarte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2016 poz. 487 ze zm.). Ujęte w programie zadania inicjowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a ich zakres i sposób realizacji odpowiada lokalnym potrzebom środowisk, w zależności od skali zjawiska poszczególnych uzależnień występujących na terenie Gminy Szubin, jak również możliwości zabezpieczenia ich wykonania.

### **1. Definicje i skróty**

#### **Leczenie uzależnienia**

To działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia od alkoholu, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych.

#### **Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych (ang. Fetal Alcohol Spectrum Disorders – FASD)**

Ogólny termin opisujący całościowo spektrum skutków rozwojowych, występujących u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Skutki te mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się, mogą trwać przez całe życie. W diagnostyce klinicznej obowiązuje termin FAS - płodowy zespół alkoholowy, który charakteryzuje się: dysmorfiami twarzy, opóźnieniami wzrostu, oraz nieprawidłowościami ośrodkowego układu nerwowego. U dzieci, u których nie występują wszystkie cechy FAS, diagnozowany jest częściowy FAS. Rodzaj i siła zaburzenia dziecka zależy przede wszystkim od ilości alkoholu, spożywanego przez kobietę w ciąży, oraz częstotliwości picia. Należy pamiętać, że nie ma bezpiecznej dawki alkoholu, jaką może spożywać kobieta w ciąży, w związku z tym, aby dziecko było zdrowe, należy całkowicie powstrzymać się od spożywania alkoholu w okresie prenatalnym oraz karmienia piersią.

#### **Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje**

Są to działania profilaktyczne, adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka, sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców, posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej, adresowane do całej populacji dzieci, które wchodzi w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

### **Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka**

Są to działania profilaktyczne, adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe, podejmowane wobec dzieci, pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

### **Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych.**

Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zachowania czy problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu opisanych w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10. Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także interwencje podejmowane wobec uczniów, upijających się lub eksperymentujących z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne, zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem alkoholu).

### **Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu)**

To działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań, wynikających z pełnienia ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

### **Ryzykowne spożywanie alkoholu**

To picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie ryzykowne w następujący sposób: picie ryzykowne to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20–40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40–60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu w tygodniu przez kobiety, zawierającym się w przedziale 140-209 g, a w przypadku mężczyzn – 280–349 g.

### **Szkodliwe picie alkoholu**

Opisywane jest jako wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje tu jeszcze uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350g i więcej w tygodniu przez mężczyzn. Jako picie szkodliwe określane jest też

spożywanie każdej ilości alkoholu przez kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

### **Uzależnienie**

Zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu. Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków, zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczane lub przerywane (drżenie mięśniowe, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunki, bezsenność, rozszerzenie źrenic, wysuszenie śluzówek, wzmożona potliwość, zaburzenia snu, niepokój, drażliwość, lęki, padaczka poalkoholowa, omamy wzrokowe lub słuchowe, majaczenie, drżenie) albo używanie alkoholu lub pokrewnie działającej substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienia się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu (ta sama dawka alkoholu nie przynosi oczekiwanego efektu) potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu - narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia (picie alkoholu mimo, że charakter i rozmiary szkód są osobie pijącej znane).

### **Użyte skróty**

**PARPA** Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

**GKRPA** Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

**KBdsPN** Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

**KP** Komisariat Policji

**MGOPS** Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

**ZI** Zespół Interdyscyplinarny

**NZOZ** Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

**SZKOŁY** placówki oświatowe: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne

## **2. Akty prawne**

Do zadań gminy należy wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - uchwalany jest corocznie przez Radę Miejską i realizowany przez samorząd. Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które w ramach gminnego programu powinny realizować samorządy oraz wskazuje źródło finansowania tych zadań, a PARPA corocznie, na podstawie badań i analiz, wydaje rekomendacje do tworzenia gminnych programów.

W Polsce podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 487 ze zm.). Ustawa określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Kompleksowo reguluje

zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje także dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne, dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje, dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego oraz wskazuje kompetencje i zadania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są organy administracji rządowej, samorządowej.

Podstawę prawną przeciwdziałania narkomanii stanowi ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2016 roku poz. 224 ze zm.). Ustawa określa zadania własne gminy, obejmujące: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci, uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

Zdrowie społeczeństwa zależy od wielu czynników, ale najważniejsze z nich to postawy i zachowania składające się na styl życia. Nasze wybory dotyczące sposobu odżywiania, nadużywania alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków oraz niewielka aktywność fizyczna (lub jej brak) wpływają na to, jak często chorujemy i na co. Jeśli są niewłaściwe, zwiększają ryzyko przedwczesnych zgonów. Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U z 2016 poz. 1492) skupiają się na przeciwdziałaniu najważniejszym czynnikom wpływającym na zdrowie. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup.

### **3. Diagnoza społeczna**

Do najpoważniejszych problemów społecznych należą alkoholizm i narkomania. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na ogólny stan zdrowia, jak również zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz na poczuciu bezpieczeństwa społecznego, relacje rodzinne i międzyludzkie.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, pociągającym ze sobą degradację psychiczną jednostki i rodziny, powoduje załamanie się procesów socjalizacyjnych dzieci i młodzieży, wzmacnia występowanie przemocy i prowadzi do współuzależnienia całej rodziny. Jest to na tyle trudny do rozwiązania problem społeczny, gdyż jego źródłem i skutkiem są bardzo często inne problemy.

Nadużywanie alkoholu powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Głównymi problemami współwystępującymi są: bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcja rodziny, długotrwała choroba, przestępczość.

Narkomanii sprzyja powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często traktowane są jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Nadużywanie narkotyków prowadzi do uzależnienia, którego podstawowym objawem jest tzw. „głód psychiczny”. Stanowi on pragnienie i przymus przyjmowania substancji psychoaktywnych, którym towarzyszy szereg innych objawów. Zaliczają się do nich: wzrost tolerancji na narkotyk (w celu uzyskania tych samych efektów konieczne jest zwiększenie przyjmowanej dawki), zaniedbywanie dotychczasowych zainteresowań i obowiązków, zażywanie środka mimo widocznych szkód, jakie powoduje.

W gminie Szubin zamieszkuje ogółem mieszkańców 23854 (zameldowanych na stałe). Łączna liczba

punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w gminie wynosi 103, w tym do spożycia poza miejscem sprzedaży – 74 punktów i do spożycia w miejscu sprzedaży - 29 punktów.

W 2016 roku na terenie Gminy Szubin przeprowadzono Zakup Kontrolowany Alkoholu. Celem programu było zapobieganie sytuacjom, w których sprzedawca podałyby alkohol osobie wyglądającej na nieletnią nie poprosiwszy jej wcześniej o okazanie dowodu tożsamości. Program składał się z dwóch części. W pierwszej z nich tzw. tajemniczy klient (przeszkolona przez specjalistę osoba, która ukończyła 18 rok życia, natomiast jej wygląd i zachowanie budzą uzasadnione wątpliwość dotyczące jej pełnoletniości) dokonała kontrolowanego zakupu alkoholu we wskazanych punktach sprzedaży. Następnie sporządzony został raport z wyszczególnieniem punktów, gdzie doszło do kontrowersyjnej sprzedaży alkoholu.

Wyniki wyglądają następująco:

Liczba punktów poddanych do kontroli: 30

Liczba punktów, w których odmówiono sprzedaży alkoholu: 1

Liczba punktów, w których sprzedano alkohol: 24

Liczba punktów zamkniętych, lub nieczynnych z jakiś względów: 5

Po zakupie odbyło się profesjonalne dwugodzinne szkolenie dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Wzięli w nim udział sprzedawcy alkoholu z terenu naszej gminy. Wśród zaproszonych uczestników znajdowały się również osoby, których placówki zostały wyszczególnione w raporcie. Sytuacja ta była doskonałym pretekstem do wskazania nie tylko na szkodliwość samego procederu sprzedaży alkoholu nieletnim, ale i na istnienie realnej możliwości ustalenia jego sprawców. Sporządzony został raport z wyszczególnieniem punktów, gdzie doszło do sprzedaży alkoholu bez sprawdzenia dowodu tożsamości, wyniki wyglądają następująco:

Liczba punktów poddanych do kontroli: 30

Liczba punktów, w których odmówiono sprzedaży alkoholu: 18

Liczba punktów, w których sprzedano alkohol: 4

Liczba punktów zamkniętych, lub nieczynnych z jakiś względów: 8

Powyższe dane wskazują, że wynik drugiego raportu jest o wiele lepszy, gdyż sprzedaż alkoholu spadła z 24 punktów do zaledwie 4 punktów.

Sprzedawcy przy drugim zakupie kontrolowanym byli bardzo czujni, znali aspekty prawne związane ze sprzedażą alkoholu (np. art. 15, art. 43), dotyczące m.in. sprzedaży nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt i pod zastaw; sytuacje, w których sprzedawca może zostać pozbawiony koncesji.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków jest trudna do dokładnego ustalenia. Często sami uzależnieni oraz ich bliscy nie chcą przyznać się do problemu i próbują ukryć go przed społeczeństwem.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy MGOPS w Szubinie z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2015 - 2016			
Lp.		2015	2016
1	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu	43	42
2	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu	86	70
3	Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii	0	0
4	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu narkomanii	0	0

Źródło: *Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie*

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że liczba rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej nie uległa znacznej zmianie.

Każdego roku gmina Szubin opracowuje i wykonuje liczne zadania mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.

Warto wspomnieć o najbardziej aktualnych:

- szkolenia i konsultacje dla osób mających kontakt z różnymi aspektami problematyki alkoholowej,
- realizacja szkolnych programów profilaktycznych pod nazwą: „Spójrz inaczej”, „Trzeci elementarz”, „Emocje na wodzy”, „Dobrym być i pięknie żyć”,
- finansowanie warsztatów profilaktycznych dla uczniów, rodziców, dla kadry pedagogicznej,
- współorganizacja festynów integracyjno – rodzinnych: „Jedynka to rodzinka”, „Sierpień miesiącem trzeźwości”, „Podaruj trochę słońca”, „Na naszym festynie bawimy się zdrowo, rodzinnie i bezalkoholowo”,
- dofinansowanie projektów profilaktycznych: „Śladami Powstania Wielkopolskiego”, „Mam Haka na Raka”, „... tylko nie pal”, „Antydepresyjna szkoła – Tydzień kolorów”,
- pokrycie kosztów pobytu dzieci na dwóch obozach sportowych,
- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci,
- dofinansowanie wyjazdów profilaktycznych z uwzględnieniem aktywności kulturalnej dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie konkursów szkolnych o tematyce profilaktycznej,
- projekcja filmu „AMY” dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla młodzieży używającej substancje psychoaktywne i ich rodzin przy współpracy Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii Oddział w Bydgoszczy,
- finansowanie pomocy psychologicznej,
- organizacja warsztatów edukacyjnych dla trzeźwych alkoholików,
- przystąpienie do programu „4S”- Sprawdzone, Skuteczne Szkolenie Sprzedawców,
- remont punktu dla grup wsparcia osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zakup drukarki DRAGER dla Komisariatu Policji w Szubinie,
- dofinansowanie Spotkań Rodzin z Problemami Alkoholowymi oraz sympatyków życia w trzeźwości oraz wiele innych przedsięwzięć.

Alkohol jest substancją psychoaktywną bardzo silnie oddziałującą na organizm ludzki. Spowalnia działanie układu nerwowego, przez co osoba będąca pod jego wpływem traci zdolność prawidłowej percepcji bodźców wysyłanych zarówno przez organizm jak i tych, które do niego docierają. Stan osoby pod wpływem alkoholu lub podobnie działających substancji uniemożliwia bezpieczne uczestnictwo w ruchu drogowym i jest prawnie zabronione (kierowanie pojazdami). Pomimo tego nadal kierowcy będący pod wpływem alkoholi i środków psychoaktywnych stanowią problem na polskich drogach.

Alkohol jest nie tylko przyczyną wypadków drogowych, ale także innych przestępstw i wykroczeń.

Poniższa tabela prezentuje zestawienie określonych działań i zdarzeń przeprowadzonych i odnotowanych przez Komisariat Policji w Szubinie.

Lp.	Wskaźniki	2015	2016
-----	-----------	------	------

			(do 8.11.2016)
1	Liczba ujawnionych przypadków nielegalnego obrotu wyrobami alkoholowymi i narkotykami	1	15
2	Liczba zatrzymanych osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu	49	22
3	Liczba osób którym zatrzymano prawo jazdy za jazdę pod wpływem alkoholu	26	15
4	Liczba wykonanych badań stanu trzeźwości kierowców w ramach prowadzonych rutynowych kontroli i akcji profilaktycznych	4920	5920
5	Liczba ujawnionych przypadków interwencji z zakresu przemocy domowej w których sprawca był pod wpływem alkoholu	20	11
6	Liczba ujawnionych przypadków kiedy osoba poniżej 18 roku życia znajdowała się pod wpływem alkoholu.	1	3

*Źródło: Komisariat Policji w Szubinie*

Z zaprezentowanych powyżej danych wynika, że do końca III kwartału 2016 roku zatrzymano 22 osoby prowadzące pojazd pod wpływem alkoholu, liczba ta jest znacznie mniejsza niż w roku 2015. Osób którym zatrzymano prawo jazdy za jazdę pod wpływem alkoholu jest również mniej niż w ubiegłym roku. Nadal zdarzają się osoby prowadzące pojazdy pod wpływem alkoholu, które nie posiadają uprawnienia do kierowania. Liczba wykonanych badań stanu trzeźwości kierowców w ramach prowadzonych rutynowych kontroli znacząco wzrosła. Liczba ujawnionych przypadków interwencji z zakresu przemocy domowej, w których sprawca był pod wpływem alkoholu znacznie się obniżyła.

Lp.	Wskaźniki	2015	2016 (do 8.11.2016)
1	Liczba ujawnionych przypadków nielegalnego obrotu narkotykami	0	0
2	Liczba ujawnionych przypadków nielegalnego posiadania narkotyków	13	17
3	Liczba ujawnionych przestępstw narkotykowych w szkołach	0	0
4	Liczba ujawnionych przestępstw narkotykowych na terenie gminy Szubin	0	0
5	Liczba ujawnionych przypadków kiedy osoba poniżej 18 roku życia znajdowała się pod działaniem narkotyków	0	0

*Źródło: Komisariat Policji w Szubinie*

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że liczba ujawnionych przypadków nielegalnego posiadania narkotyków w 2016 roku jest wyższa.

Substancje psychoaktywne mogą powodować eskalację agresji i przemocy. Alkohol często staje się dla sprawców dobrym usprawiedliwieniem dla zachowań nieakceptowanych społecznie. Winy za stosowanie przemocy osoba taka nie przypisuje sobie, ale wiąże ją ze stanem upojenia alkoholowego. Poniżej prezentujemy dane dotyczące procedury "Niebieskiej Karty".

Lp.	Wskaźniki	2015	2016 (do 8.11.2016)
1	Liczba założonych Niebieskich Kart	28	23
2	Liczba założonych Niebieskich Kart, w których sprawca przemocy był pod wpływem alkoholu	11	6
3	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4

4	Liczba spotkań grup roboczych	82	77
5	Liczba osób zobowiązanych do opuszczenia miejsca zamieszkania z powodu dopuszczenia się przemocy w rodzinie	3	2
6	Liczba osób wobec których orzeczono zakaz zbliżania się i kontaktów w związku ze stosowaniem przemocy	4	5

*Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Szubinie*

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że liczba założonych Niebieskich Kart jak również Niebieskich Kart, w których sprawca przemocy był pod wpływem alkoholu jest mniejsza niż w ubiegłym roku.

Koniecznym jest podejmowanie działań w celu zmniejszenia problemu sięgania po środki psychoaktywne zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych z terenu miasta i gminy Szubin. Wczesna interwencja zapobiegnie wielu innym problemom. Sięganie po substancje psychoaktywne niesie za sobą różne nie tylko skutki zdrowotne. Może być w dużej mierze także przyczyną różnorodnych wypadków, przedwczesnych i przypadkowych inicjacji seksualnych, problemów z prawem. Osoba będąca pod wpływem środków odurzających może z większym prawdopodobieństwem stać się ofiarą przestępstwa, przykładowo rozboju, gwałtu czy nadużyć ze strony innych osób. Należy pamiętać o tym, że problem uzależnienia dotyczy całej rodziny chorej osoby, co warto wziąć pod uwagę podczas planowania konkretnych działań.

#### **4. Zasoby**

Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Urząd Miejski w Szubinie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie
- Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej
- Placówki oświatowe: przedszkola i szkoły
- Samorządowe jednostki organizacyjne - Szubiński Dom Kultury, Muzeum Ziemi Szubińskiej, Rejonowa Biblioteka Publiczna
- lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką uzależnienia od alkoholu, wspieraniem osób i rodzin z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- grupy samopomocowe działające na terenie miasta i gminy Szubin
- media.

W zakresie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na 2017 roku Gmina Szubin korzystać będzie z wiedzy i doświadczenia osób zawodowo zajmujących się problemem uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych, a w szczególności:

- terapeutów terapii uzależnień
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- funkcjonariuszy Policji
- sędziów, kuratorów i pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, asystentów rodzin
- pracowników innych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie, przeciwdziałaniu uzależnieniom i ograniczaniu patologii społecznych.

#### **5. Grupy docelowe**

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Szubin, a w szczególności:

- dzieci i młodzież szkolna
- rodziny osób z problemem alkoholowym
- osoby pijące nadmiernie, w tym uzależnieni od alkoholu
- konsumenci alkoholu.

## 6. Finansowanie programu

Realizacja Gminnych Programów w 2017 roku prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na 2017 rok zaplanowano kwotę 490.000,00 zł z podziałem na:

- działania związane z profilaktyką alkoholową - 290.000,00 zł
- działania związane z profilaktyką narkotykową - 200.000,00 zł

Sposób realizacji wydatków określa poniższy harmonogram:

<b>Przeciwdziałanie alkoholizmowi 85154</b>	<b>Kwota wnioskowana do budżetu</b>
§ 2330 wpłaty gmin na rzecz innych jednostek	1.200
§ 4110 składki na ubezpieczenia społeczne	6.000
§ 4120 składki na fundusz pracy	800,00
§ 4170 wynagrodzenia bezosobowe	165.000
§ 4190 nagrody konkursowe (nagrody rzeczowe i pieniężne)	5.000
§ 4210 zakup materiałów i wyposażenia	20.000
§ 4240 zakup środków dydaktycznych i książek	1.800
§ 4300 zakup usług pozostałych	90.000
§ 4410 podróże służbowe krajowe	200,00

<b>Przeciwdziałanie narkomanii 85153</b>	<b>Kwota wnioskowana do budżetu</b>
§ 4170 wynagrodzenia bezosobowe	10.000
§ 4210 zakup materiałów i wyposażenia	20.000
§ 4240 zakup środków dydaktycznych i książek	10.000
§ 4300 zakup usług pozostałych	160.000

## 7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto, Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

- wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej w Szubinie lokalizacji i limicie punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Burmistrza Szubina;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania

- problemów alkoholowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
  - prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;
  - podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Za realizację zadań ustawowych, w tym wykonywanych podczas posiedzeń Komisji oraz za uczestnictwo w każdym posiedzeniu zespołu problemowego przysługuje wynagrodzenie dla:

- przewodniczącego Komisji - w wysokości 20 % najniższego wynagrodzenia,
- sekretarza Komisji - w wysokości 15 % najniższego wynagrodzenia,
- pozostałych członków Komisji - w wysokości 10 % najniższego wynagrodzenia.

Przez najniższe wynagrodzenie należy rozumieć wynagrodzenie za pracę ustalone w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu (Dz. U. z 2015r. poz. 2008 oraz 2016r. poz. 1265).

Podstawę wypłaty w/w wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji na zasadach umowy cywilno-prawnej.

## **8. Monitoring programu**

Realizatorzy programu, którzy otrzymali wsparcie z budżetu Gminy na 2017 rok w terminie do 31 stycznia 2018 roku zobowiązani będą do złożenia na ręce Pełnomocnika Burmistrza Szubina do spraw Profilaktyki sprawozdań z podjętych zadań. Informacje te uwzględnione zostaną w rocznym sprawozdaniu z realizacji programu.

## **9. Cele programu**

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2017 jest:

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

## **10. Zadania programu**

### **1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności poprzez:**

1. Wspieranie Ośrodka Terapii Uzależnień „Koliber” w Nakle nad Notecią w zakresie zwiększenia dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych.
2. Wspieranie poradni specjalistycznych, punktów informacyjno – konsultacyjnych i telefonów zaufania.
3. Wspieranie realizacji programów postrehabilitacyjnych dla osób uzależnionych.
4. Wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych - szczególnie po ukończonym programie terapii odwykowej.
5. Wspieranie działalności środowisk wsparcia dla osób uzależnionych.
6. Wspieranie programów terapii młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.
7. Wspieranie programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową,

8. Wspieranie działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych prowadzących terapię.
9. Zwiększenie dostępu do informacji o ofercie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

**2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w szczególności poprzez:**

1. Pomoc specjalistyczną osobom uzależnionym i ich rodzinom.
2. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
3. Wspieranie różnorodnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym Procedury „Niebieskiej Karty”.
4. Wspieranie działań o charakterze interwencji kryzysowej.
5. Realizację procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.
6. Zwiększenie dostępności do zorganizowanych form pomocy specjalistycznej.

**3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, w szczególności poprzez:**

1. Wspieranie działalności opiekuńczo – wychowawczej i edukacyjnej świetlic środowiskowych.
2. Wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży połączonego z programami profilaktycznymi.
3. Realizacja programów profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży.
4. Wspieranie działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży z grupy szczególnego ryzyka (wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służących promocji zdrowego stylu życia).
5. Wspieranie działalności pomocowej, w tym punktów konsultacyjnych dla młodzieży oraz poradnictwa rodzinnego.
6. Wspieranie działań na rzecz rozwoju umiejętności wychowawczych rodziców.
7. Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień i rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z uzależnieniami.
8. Wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
9. Wspieranie działań zwiększających kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicieli lokalnych środowisk zaangażowanych w profilaktykę.
10. Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach:
  - a) Organizowanie programów psychokorekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu.
  - b) Działania edukacyjne do świadków powyższych zdarzeń.

**4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w szczególności poprzez:**

1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Wspieranie działalności grup samopomocowych.
3. Wspieranie działań o charakterze terapeutycznym służących umacnianiu procesu zdrowienia uzależnionych.
4. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień.

5. Współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, osobami fizycznymi oraz jednostkami organizacyjnymi podległymi organom administracji publicznej w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

**5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:**

1. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
2. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców.
3. Ograniczanie dostępności alkoholu poprzez:
  - przestrzeganie ustalonej uchwałą Rady Miejskiej w Szubinie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych
4. Wydawanie zezwoleń dla placówek handlowych i gastronomicznych w ramach limitu określonego przez Radę Miejską w Szubinie

**11. Wskaźniki realizacji zadań**

Podstawowymi wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań będą:

1. Liczba osób korzystających z zorganizowanej pomocy specjalistycznej (punkty konsultacyjne, grupy wsparcia, i inne)
2. Liczba beneficjentów programów postrehabilitacyjnych.
3. Liczba zorganizowanych szkoleń, seminariów, konferencji oraz ich uczestników.
4. Liczba realizowanych programów profilaktycznych i osób nimi objętych.
5. Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w świetlicach środowiskowych.
6. Liczba beneficjentów profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowo – rekreacyjnych.
7. Liczba osób i rodzin objętych pomocą z powodu problemu przemocy w rodzinie.
8. Liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki kontroli.
9. Liczba kontroli i skontrolowanych kierowców oraz wyniki kontroli.
10. Ewaluacja realizowanych zadań, programów.

Przewodniczący Rady

Remigiusz Kasprzak

## **Uzasadnienie**

W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art.1 stanowi "iż organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmian w strukturze ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałanie powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy".

Również ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 1 określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Powyższe ustawy nakładają na samorządy gminne obowiązek realizacji konkretnych zadań prowadzonych w ramach corocznie uchwalanych przez radę miejską programów: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Programy te uwzględniają zadania z przepisów w/w ustaw.

Środki na prowadzenie tych działań pochodzą z budżetu gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i tylko na ten cel mogą być przeznaczone. Ponadto środki częściowo mogą pochodzić także z uzyskanych dotacji.

Zakres tych zadań realizowany jest przez Urząd Miejski w Szubinie. Do pomocy jego realizacji Burmistrz powołuje pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

W świetle powyższego podjęcie uchwały jest uzasadnione i konieczne.

Przewodniczący Rady

**Remigiusz Kasprzak**